

Відповіді
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на рекомендації з подальшого удосконалення
освітньо-наукової програми
23245 Арабська мова і література та переклад, французька мова,
рівень вищої освіти Бакалавр, спеціальність 035 – Філологія»,
викладені у проєкті Експертного висновку галузевої експертної ради

Висловлюємо щиро вдячність членам галузевої експертної ради за ґрунтовний аналіз, рекомендації та пропозиції стосовно подальшого удосконалення ОНП «Арабська мова і література та переклад, французька мова». Надані рекомендації слугуватимуть подальшому вдосконаленню ОНП відповідно до визначених у ній цілей. Надаємо коментарі щодо отриманих рекомендацій.

Критерій	Проєкт висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
<p>Проектування та цілі освітньої програми</p>	<p>Мета ОП – підготовка фахівців, компетентних у питаннях діяльності, пов’язаної з аналізом, творенням, перекладом і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів (як із науково-дослідною, так і з прикладною метою), організацією успішної комунікації арабською та французькою мовами; підготовка фахівців, обізнаних у питаннях літературного процесу різних періодів в країнах Арабського Сходу та здатних розуміти й перекладати арабськомовні художні твори. Окреслені цілі, які передбачають глибоке вивчення іноземних мов, повністю узгоджуються зі стратегією ЗВО.</p> <p>Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів). У Звіті ЕГ зазначено, що на зустрічах з Е Г були присутні представники посольств, дипломатичних структур, радники. Вони схвально відгукувалися про випускників ОП, про необхідність підготовки фахівців зі знанням східних мов. У Відомостях самооцінювання сказано, що опитування здобувачів вищої освіти проводяться на регулярній основі з 2020 року.</p> <p>Сьогочасні реалії засвідчують розширення на Схід, відкриття дипломатичних представництв зумовлює необхідність у фахівцях, які б володіли мовою. Аналізована ОП є відповіддю на реалії сучасності. Під час роботи над ОП, формування навчального плану, загальних і фахових</p>	<p>Візьмемо до уваги рекомендацію перегляду ОП для проектування цілей та ПРН залучати представників академічної спільноти та оприлюднювати реакцію проектної групи на побажання та рекомендації усіх зацікавлених сторін з метою підтримання зворотнього зв'язку.</p>

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>компетентностей було враховано специфіку схожих програм класичних університетів України. Проектна група також значну увагу зосередила на вивченні досягнень у сфері викладання арабської мови в якості іноземної у Каїрському, Катарському, Кувейтському університетах, розглянуто напрацювання в галузі арабістики Ягеллонського та Единбурзького університетів.</p> <p>Стандарт вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти вже було запроваджено (20.06.2019 р. № 869); в її ОП враховано всі його вимоги. Зміст ОП включає два потужні блоки вибіркових дисциплін, спрямованих на пізнання арабського світу, проте статус вибіркових передбачає можливість не обрати їх.</p> <p>Рекомендуємо під час перегляду ОП для проектування цілей та ПРН залучати представників академічної спільноти та оприлюднювати реакцію проектної групи на побажання та рекомендації усіх зацікавлених сторін з метою підтримання зворотнього зв'язку.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 1. Рівень В</p>	
<p>Критерій 2 Структура та зміст освітньої програми</p>	<p>Обсяг ОП становить 240 кредитів ECTS, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII щодо організації першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (розділ II ст. 5) та корелює із обсягом освітньої програми у кредитах ECTS на базі повної загальної середньої освіти, прописаним у Стандарті вищої освіти за спеціальністю «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Обсяг освітніх компонентів, спрямованих на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю «Філологія» першого (бакалаврського) рівня, становить 75%. Обсяг вибіркових компонентів становить 60 кредитів ECTS, що складає 25% від загального обсягу і відповідає нормам законодавства щодо навчального навантаження для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.</p>	<p>У новій редакції програми ми ще більш наочно підкреслимо що відповідні ФК і РН є додатковими, їх досягнення за програмою є обов'язковим, і здобуваються вони виключно при обранні вибіркових блоків.</p> <p>У новій редакції ОП в структурнологічній схемі будуть унаочнені взаємопов'язаність і послідовність вивчення ОК.</p>

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>ОП має чітку структуру. В ОП наявні необхідні реквізити, опис предметної області, особливості програми, перелік компетентностей випускника, перелік навчальних дисциплін, опис запланованих РН, форми підсумкового контролю та атестації, відомості щодо придатності випускників до працевлаштування та подальшого навчання, специфічні характеристики кадрового, інформаційного та навчально-методичного забезпечення, міжнародної кредитної мобільності. Включення до опису ОП блоків ВК менеджмент ЗВО аргументує прагненням надати зацікавленим сторонам комплексну інформацію про освітні перспективи за умови вибору здобувачем одного з блоків. З цією ж метою розробники ОП розширили перелік ФК за рахунок ФК14 -ФК17, які формуються виключно дисциплінами вибіркових блоків, що відображено в матрицях відповідності програмних компетентностей компонентам ОП (с. 19-21). Погоджуємося з думкою ЕГ, що вищезазначені ФК потребують спеціального маркування (на кшталт *за умови обрання ВБ1 / ВБ2). Також є розширення переліку ПРН за рахунок РН, досягнення яких забезпечується ВК зазначених блоків (ПРН22– ПРН25). В описі ОП рекомендуємо подавати вищезазначені ПРН з маркуванням *за умови обрання ВБ1 / ВБ2.</p> <p>Більшість ОК відповідають визначеній предметній області спеціальності 035 «Філологія», об'єктами вивчення та професійної діяльності якої є мова(и), література й усна народна творчість, жанрово-стильові різновиди текстів; переклад; міжособистісна, міжкультурна та масова комунікація в усній і письмовій формі. Структурно-логічна схема ОП презентує 5 блоків, за якими розподілено обов'язкові ОК: 1) Загальні гуманітарні дисципліни, 2) Загальні філологічні дисципліни, 3) Літературознавчі дисципліни, 4) Іноземні мови та переклад, 5) Теоретичні дисципліни з арабської мови, історії та лінгвокраїнознавства. Підготовка та написання курсового проєкту є одним з видів робіт, що складають зміст ОК 10 Комплексна дисципліна Теорія та історія арабської мови (частина 1 Лексикологія арабської мови). До переліку обов'язкових ОК входить Комунікативно-перекладацька практика з арабської та французької мов (ОК17, ОК18), що зумовлено фокусом і особливостями ОП.</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>Формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ (п.5.2.3, п.9.4) (https://cutt.ly/a4Sv0yl), а також Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ (п. 3.7) (https://cutt.ly/i5Sy044). Порядок формування та процедура обрання вибіркової складової ОП прописані чітко і зрозуміло. Здобувач освіти має можливість вибору: 1) із вибіркової складової НП ОП, на якій студент навчається; 2) із блоку обов'язкових / вибіркових дисциплін іншої ОП того самого освітнього рівня; 3) вибір із Каталогу курсів; 4) навчальних дисциплін в іншому ЗВО за реалізації студентом права на академічну мобільність. ОП містить інформацію про ВБ1 «Арабістика: мовознавчі студії та переклад» та ВБ2 «Арабська лінгвокультурологія та міжкультурна комунікація». У Звіті ЕГ зазначено, що спілкування із здобувачами вищої освіти дає підстави стверджувати, що процедури вибору дисциплін є зрозумілими і організовані відповідно до нормативних документів ЗВО.</p> <p>ОП «Арабська мова і література та переклад, французька мова» містить 8 кредитів ECTS для практичної підготовки здобувачів вищої освіти з відривом. Студенти проходять обов'язкову комунікативно-перекладацьку практику з арабської і французької мов (по 4 кредити ECTS відповідно), яка триває 6 тижнів у 7 семестрі. Місце практичної підготовки в структурі ОП є логічним, оскільки їй передують вивчення відповідних дисциплін мовознавчого і перекладознавчого спрямування. Базами практики для здобувачів ОП є підприємства і установи, з якими ЗВО укладає договори про співпрацю.</p> <p>Освітня програма спрямована на набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), які відповідають заявленим цілям. Робочі програми більшості дисциплін передбачають формування загальних компетентностей, покликаних розвинути вміння бути членом команди, працювати на результат, керувати своїм часом протягом навчального процесу, здатність брати на себе відповідальність, вміння залагоджувати конфлікти, комунікувати з різними соціальними групами.</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>Обсяг фактичного навантаження здобувачів є оптимальним для досягнення ПРН і відповідає нормам, зафіксованим у нормативних документах ЗВО. Обсяг освітнього компонента (чи його частини, що вивчається впродовж семестру) становить в середньому 2-4 кредити, за винятком ОК8 Практичний курс арабської мови (3-15 кредитів), ОК 16 Практичний курс французької мови (3-5 кредитів), що зумовлено необхідністю інтенсивної мовної практики здобувачів. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (п. 5) (https://cutt.ly/a4Sv0y1) кількість годин навчальних занять у навчальних дисциплінах планується з урахуванням досягнутої здобувачами освіти здатності навчатися автономно та становить (у відсотках до загального обсягу навчального часу, для денної форми навчання): від 33 до 50 – за рівнем бакалавра. Обсяг часу, відведений для самостійної роботи студента за ОС Бакалавр, складає від 50 до 67 %. Для дисциплін загальної гуманітарної підготовки розподіл годин на самостійну і аудиторну роботу зберігається в межах 2/3 до 1/3 відповідно. НПП кафедри і адміністрація ННІФ періодично проводять опитування здобувачів освіти щодо їхньої завантаженості.</p> <p>Дуальна освіта на ОП не здійснюється.</p> <p>1.Рекомендуємо в оновленій редакції ОП ФК14 -ФК17, які формуються виключно дисциплінами вибіркових блоків, маркувати, на кшталт ,*за умови обрання ВБ1 / ВБ2), а також маркувати ПРН22– ПРН25 *за умови обрання ВБ1 / ВБ2.</p> <p>2. Рекомендуємо в оновленій версії ОП унаочнити в структурно-логічній схемі взаємопов'язаність і послідовність вивчення ОК.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 2. Рівень В</p>	
<p>Критерій 3 Доступ до освітньої програми та</p>	<p>Правила прийому на навчання за ОП «Арабська мова і література та переклад, французька мова» регульовано загальними Правилами прийому на навчання до Київського національного університету імені Тараса Шевченка в 2022 році, схваленими рішенням Вченої ради</p>	<p>Дякуємо за рекомендації, візьмемо їх до уваги.</p>

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
визнання результатів навчання	<p>КНУТШ (протокол від 16 травня 2022 р. № 16), затвердженими наказом ректора КНУТШ від 16 травня 2022 р. № 245-32. Зазначений документ оприлюднено на офіційному веб-сайті ЗВО (https://cutt.ly/X7CMXjH). Правил прийому викладені чітко і зрозуміло, відповідають Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 році.</p> <p>Прийом на підготовку фахівців з вищою освітою в 2022 році здійснювався відповідно до ліцензії в межах ліцензованого обсягу для кожного рівня вищої освіти та спеціальності. Ліцензований обсяг ОП «Арабська мова і література та переклад, французька мова» денної форми навчання становить 20 осіб. Для конкурсного відбору осіб, які на основі повної загальної середньої освіти вступають на перший курс для здобуття ступеня бакалавра за даною ОП, зараховувалися бали національного мультипредметного тесту з української мови (перший предмет), математики (другий предмет) та історії України (третій предмет), або бали зовнішнього незалежного оцінювання 2019–2021 років з трьох конкурсних предметів. Додаток 2.4 до Правил прийому визначав перелік конкурсних предметів та їхні вагові коефіцієнти для вступників на основі повної загальної середньої освіти на ОП, що акредитується: українська мова – 0,4; математика і історія України – по 0,3.</p> <p>Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, регулюється Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://cutt.ly/a4Sv0y1), Додатком до правил прийому «Порядок поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf, Порядком проведення в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>(http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Atestaciya_PK_2016_Dodatok1.pdf).</p> <p>Представник відділу міжнародних зв'язків Н. Серьогіна проінформувала про наявність угод про співпрацю між КНУТШ і Кувейтським університетом, Каїрським університетом, навела дані про академічну мобільність студентів у 2018-2019 рр. Ця інформація знайшла підтвердження і під час зустрічі з випускниками, коли деякі з них поділилися досвідом участі в програмах академічної мобільності. Проте з початку реалізації ОП, що акредитується (2020 р.), приклади визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, відсутні.</p> <p>Процедуру визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулює Положення про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти КНУТШ http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271 Загальний обсяг ОК ОП, що може бути перерахований здобувачу за підсумками валідації і визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, не перевищує 25 відсотків ОП.</p> <p>1. Рекомендуємо у новому навчальному році організувати для здобувачів за ОП заходи з метою інформування про програми академічної мобільності, про можливості внутрішньої мобільності та ознайомлення студентів з процедурою визнання результатів навчання, отриманих під час мобільностей. Гаранту ОП до кінця 2022-2023 н.р. провести аналіз аналогічних освітніх програм, які реалізуються у вітчизняних ЗВО, вивчити перспективи програм внутрішньої академічної мобільності, розглянути на засіданні фокус-групи з подальшим формуванням пропозицій для відповідних структурних підрозділів Університету.</p> <p>2. З огляду на затвержене Положення про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти КНУТШ, рекомендуємо інформувати здобувачів про можливості</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>визнання результатів навчання, отриманих у неформальній /інформальній освіті.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 3. Рівень В</p>	
<p>Критерій 4</p> <p>Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	<p>Форми та методи навчання і викладання на ОПП визначені у розділі 4 «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (https://bit.ly/3UzJWpG). Основні форми освітнього процесу реалізуються у низці методів (пояснювально-ілюстративно-репродуктивний, проблемний, програмований і дослідницький), відображених у відповідній таблиці відомостей СО, а також у РП, розміщених на сторінці кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу (https://bit.ly/3mC65qO). На ОПП використовують різноманітні методи навчання, спрямовані на формування відповідних ЗК і ФК, зокрема: метод проблемного викладу, філологічний аналіз та експеримент, евристична бесіда, аудіовізуальний і граматико-перекладний методи тощо.</p> <p>Інформація щодо організації та змісту освітнього процесу опублікована на сайті кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу (https://bit.ly/3mxZLR2) у формі робочих програм для обов'язкових та вибіркових ОК вибіркових блоків. «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу у КНУТШ» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/POLOJENNIA-2010-1.doc) передбачає вимоги до рівня досягнення запланованих ПРН та рівня сформованості ЗК і ФК. Критерії оцінювання розробляються НПП на основі цього Положення, оформлюються як розділ робочої програми та доводяться до відома здобувачів ОПП на першому занятті.</p> <p>Поєднання навчання та досліджень на ОПП визначається у «Положенні про Наукове товариство студентів та аспірантів КНУТШ» (https://bit.ly/3XVhNJF) та у розділі 1.8 «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (https://bit.ly/41n7i4D). ОПП має освітньо-науковий фокус, який реалізується у підготовці здобувачів до</p>	<p>Повністю погоджуємося та продовжуємо працювати над створенням (внаслідок відсутності вітчизняних аналогів) української навчально-методичної літератури, яка могла б замінити російськомовні джерела в ОК ОПП. Також доповнюємо списки рекомендаційних джерел у робочих програмах навчальних дисциплін англomовними виданнями останніх років.</p>

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>дослідницької діяльності в рамках відповідних частин комплексної ОК 13</p> <p>«Вступ до філології» («Основи мовознавства: синхронія», «Основи мовознавства: діахронія», «Вступ до арабської філології»). Атестація випускників ОПП, зокрема, передбачає написання та публічний захист індивідуальної науково-дослідної, кваліфікаційної роботи. Поширеною є практика апробації досліджень здобувачів у формі участі в конференціях (https://bit.ly/3MFTY6I) та публікації тез у співавторстві з НПП.</p> <p>Процедура перегляду змісту ОК визначена «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (https://bit.ly/3km6koR). Упродовж навчального року оновлення або створення нових ОК та ОПП можуть ініціювати окремі штатні НПП, а також кафедри КНУТШ. Наприкінці кожного семестру зміни до ОК можуть пропонувати студенти, відгуки яких систематизує та узагальнює Студентський парламент Інституту. Підставою до змін в ОК, відповідно до наданих доказів ЗВО, може бути також і позиція зовнішніх стейкхолдерів, висловлена на засіданні кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу. У Відомостях самооцінювання та у Звіті ЕГ знаходимо підтверджуючі факти, що викладачі впроваджують результати власних наукових розвідок у зміст ОК ОПП.</p> <p>Інформування про можливості реалізації міжнародної академічної мобільності здійснюється через сайт відповідного відділу КНУТШ (https://bit.ly/3luY2CW), де розміщена актуальна інформація для здобувачів та НПП ЗВО (зокрема у контексті стажувань за програмою обміну Erasmus+), і для тих осіб, хто хоче відвідати ЗВО в рамках академічної мобільності (англomовна версія сайту: https://bit.ly/3kqzvHj). «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» (https://bit.ly/3KAcex5) визначає організацію участі у програмах академічної мобільності для учасників освітнього процесу ЗВО, у тому числі здобувачів освітнього ступеня бакалавра. Участь у програмах академічної мобільності для НПП регулює «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників КНУТШ» (https://bit.ly/3IP08z6).</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>Рекомендуємо ННП працювати над створенням (внаслідок відсутності вітчизняних аналогів) української навчально-методичної літератури та/або залучення сучасних міжнародних фахових англійських видань, які могли б замінити російськомовні джерела в ОК ОПП.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 4. Рівень В</p>	
<p>Критерій 5</p> <p>Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	<p>Формами контрольних заходів на даній ОНП є діагностичний, поточний і підсумковий контроль. Діагностичний контроль проводиться після закінчення роботи над темою/модулем фронтально у письмовій формі і надає можливість викладачам коригувати організацію навчального процесу. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів ОП проводиться впродовж семестру з метою оперативного отримання об'єктивних даних про рівень сформованості компетентностей та досягнення ПРН із ОК ОП. Відповідно до відомостей СО, поточний контроль може здійснюватися у формі контрольних робіт, тестів, письмових завдань, експрес опитування тощо.</p> <p>Атестація випускників спеціальності 035 Філологія (035.060 Філологія (східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська) проводиться у формі комплексного підсумкового іспиту з арабської мови і літератури та перекладу, підсумкового іспиту з французької мови та захисту бакалаврської кваліфікаційної роботи, що відбувається під час засідання екзаменаційної комісії. Робоча програма кваліфікаційної роботи бакалавра знаходиться у вільному доступі на сайті Інституту філології. Програма містить вимоги до написання роботи, критерії оцінювання, визначає ПРН, які оцінюються. Захист кваліфікаційної роботи здобувачів вищої освіти на ОНП проводиться у формі публічного захисту. Позитивною практикою на ОП є систематичне залучення зовнішніх екзаменаторів для проведення атестації здобувачів ЗВО.</p> <p>Процедура проведення контрольних заходів регулюється внутрішніми нормативними документами, зокрема «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (https://bit.ly/3Ybvi80). На час</p>	<p>Розглянемо варіанти удосконалити процедури опитування здобувачів ОП стосовно чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень, продовжимо постійний процес роз'яснення здобувачам вищої освіти критеріїв оцінювання усіх видів робіт.</p>

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>проведення експертизи правила проведення контрольних заходів додатково регулюються «Тимчасовим порядком проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання у КНУТШ» (https://bit.ly/3SBAJfA). У Звіті ЕГ зазначено, що ЕГ переконалася в тому, що здобувачі ознайомлені з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання, а об'єктивності та неупередженості сприяє зафіксована нормативно вимога регулярно інформувати здобувачів про кількість балів, набраних під час поточного контролю, студенти ознайомлені з процедурами вирішення конфліктних ситуацій і знають свої права.</p> <p>У ЗВО розроблено низку документів, які регламентують дотримання стандартів та процедур академічної доброчесності: “Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ” (https://bit.ly/3ELsmbF), Етичний кодекс університетської спільноти (https://bit.ly/3EI7m5q), “Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ” (https://bit.ly/3YbbvWk), Ухвала КНУТШ “Вимоги етичної компетентності та запобігання неетичної поведінки представників університетської спільноти” від 05 квітня 2021 року (https://bit.ly/3EIfpzm), “Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ” (підрозділи 9.8, 10.7 та окремі підпункти розділів 7 і 8) (https://bit.ly/41tR6Pn), “Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ” (підрозділ 5.3.) (https://bit.ly/3mipDji). У Звіті ЕГ зазначено, що зустріч ЕГ зі здобувачами дала змогу ідентифікувати, що студенти даної ОНП розуміють терміни «академічна доброчесність», «унікальність», знають про наявні положення, що свідчить про чіткість та зрозумілість регламентації.</p> <p>Рекомендуємо до кінця 2023 року слід удосконалити процедуру опитування здобувачів ОП стосовно чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень, включивши до переліку ОК і ті, які були обрані здобувачами.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 5. Рівень В</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
<p>Критерій 6</p> <p>Людські ресурси</p>	<p>Інформація, подана в Таблиці 2 відомостей СО та додаткові документи, надані ЗВО, свідчать, що НПП, які забезпечують викладання на цій ОП, мають відповідні кваліфікації тим ОК, які викладають.</p> <p>Залучені до викладання НПП мають публікації у наукових виданнях, що індексуються у міжнародних БД (І. Сівков, О. Лефтерова, Л. Грицик, І. Коломієць, О. Кобчінська, І. Ситдикова, О. Хамрай, В. Радчук, А. Савенко, А. Подобайло, С. Сторожук), фахових виданнях України (М. Величко, Т. Маленька, В. Радчук, А. Савенко, І. Мороз, А. Подобайло, Г. Бандура, Т. Огнева, Ю. Серова, С. Черноус, Н. Ісаєва, І. Субота, А. Кучеренко, Г. Канова, О. Лефтерова); є (спів)авторами монографій з професійної тематики, підручників, посібників (М. Величко, Л. Малес, Г. Канова, О. Луценко, І. Коломієць, Г. Бандура); отримали свідоцтво про підвищення кваліфікації та/або (закордонне) стажування (К. Тищенко, Г. Канова, А. Кучеренко, Л. Грицик, І. Ситдикова).</p> <p>«Порядок конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУ імені Тараса Шевченка» (https://bit.ly/3kui2xS) та «Положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у КНУТШ» (https://bit.ly/3IEXiLF) регулюють відбір кадрів. У Звіті ЕГ зазначено, що під час зустрічей з НПП та адміністративним персоналом ЕГ з'ясувала, що у процесі конкурсного відбору враховуються наукова та педагогічна діяльність, зокрема: спеціальність і кваліфікація, науковий ступінь, вчене звання, кількість опублікованих наукових та науково-методичних праць, при цьому враховуються дослідження напрямок яких відповідає предметній спеціалізації ОП, наукова активність визначається показниками за останні п'ять років (за винятком декретних відпусток та періоду проходження військової служби).</p> <p>Кафедрою на постійній основі проводяться консультації з потенційним роботодавцями для визначення новітніх тенденцій у розвитку майбутніх сфер діяльності здобувачів вищої освіти і, за потреби, вносяться корективи до навчальних планів та освітніх програм.</p>	<p>Сприймаємо позитивно надану рекомендацію щодо підвищити публікаційну активність НПП, зокрема у фахових видань гуманітарного (філологічного) спрямування у наукометричних базах, рекомендованих МОН, у тому числі Scopus або WoS, і вважаємо за необхідне додати, що університетський науковий часопис «Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Східні мови та літератури», яким опікується кафедра мов і літератур Близького та Середнього Сходу, уже розпочав процес індексації у наукометричних базах, рекомендованих МОН, і впевнено рухається до входження до таких баз, як Scopus або WoS. Всіх викладачів кафедри запрошено до опублікування своїх наукових розвідок у зазначеному виданні.</p>

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>До викладання на цій ОП систематично залучаються професіонали-практики. Викладачі заохочують здобувачів до відвідування філологічних і перекладацьких семінарів, конференцій, вебінарів та інших заходів, що проходять в офлайн або онлайн форматах. З'ясовано, що загалом практика залучення професіоналів-практиків до аудиторних занять є традиційною для кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу. Зі здобувачами вищої освіти працюють носії мови, які мають підтверджений високий рівень володіння літературною мовою та педагогічної майстерності (старший викладач кафедри А. Субх). Фахівці-практики мають можливість проводити лекційні заняття незалежно від наявності в них наукового ступеня.</p> <p>Провідною процедурою моніторингу рівня професіоналізму НПП є систематичні опитування, які проводяться на рівні ЗВО, окремих підрозділів, гаранта ОП та окремих викладачів, що спонукає НПП до постійного підвищення рівня професіоналізму. З метою професійного розвитку викладачі беруть участь у професійних конференціях і заходах різного рівня поза університетом. Щорічно кафедра визначає викладачів із високою публікаційною активністю, які отримують премії. При переукладанні контрактів з КНУТШ передбачається виконання індивідуальних вимог: публікація статей, методичних праць, формування кар'єрної траєкторії. Активна підтримка ЗВО також надається у вигляді інформування щодо можливостей академічної мобільності для НПП, а також подальшого юридичного супроводу. Можливості для підвищення кваліфікації оприлюднюються Інститутом післядипломної освіти, відділом академічної мобільності КНУТШ, відділом міжнародних зв'язків.</p> <p>Науково-педагогічні працівники за результатами їхньої діяльності заохочуються у вигляді виплати премій (наказ ректора № 71-32 від 31.01.2014 р. «Про затвердження Положення про стимулювання співробітників Київського національного університету імені Тараса Шевченка за результатами наукової діяльності» (https://bit.ly/3IDagd2), розпорядження ректора «Про створення комісії з матеріального</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>заохочення» від 10.12.2018 р. за №113 (https://bit.ly/3ENaqqR), «Положення про заохочувальні відзнаки КНУТШ» (https://bit.ly/3ENSWRf). Як передбачено у «Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 рр.» у ч. I. Розвиток людського потенціалу, ЗВО наголошує на розробленні системи заохочення науковців, та систематичне преміювання кращих із науковців, які мають високу публікаційну активність, стимулювання молодих науковців брати участь в конкурсах наукових робіт та удосконалення системи загальноуніверситетських нагород і відзнак, забезпечення публічного вручення нагород на факультетах/в навчально-наукових інститутах/інститутах.</p> <p>Рекомендуємо у наступному навчальному році підвищити публікаційну активність НПП, особливо тих викладачів, які не були активними за останні 5 років.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 6. Рівень В</p>	
<p>Критерій 7 Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p>	<p>У КНУ є усе необхідне сучасне обладнання для досягнення освітніх цілей та програмних результатів навчання, зокрема під час огляду МТБ Гарантом ОП було продемонстровано лінгафонний кабінет із сучасним устаткуванням, кабінками, навушниками, інтерактивні дошки у навчальних аудиторіях, комп'ютери, ноутбуки, телевізори. Навчально-методичне забезпечення реалізується через наявність бібліотеки арабської навчальної та наукової літератури у приміщенні Єгипетського центру арабської мови і культури http://surl.li/gscgc . Були продемонстровані сучасні підручники з вивчення арабської мови. Заняття також проводяться на базі Лінгвістичного навчального музею КНУ імені Тараса Шевченка http://surl.li/gscio.</p> <p>ЗВО забезпечує відкритий доступ до свого сайту, де знаходиться уся необхідна інформація щодо вступу, структури, умов навчання, наукової діяльності, грантових можливостей, дайджест новин. Організаційно-навчальна платформа Triton використовується для інформування здобувачів та НПП щодо розкладу занять, графіків заліково-</p>	<p>Дякуємо за рекомендації. Вже проведено опитування серед здобувачів щодо якості викладання західноєвропейської (французької) мови на ОП, а також бесіда з здобувачами вищої освіти стосовно процедури вирішення вирішення конфліктних ситуацій.</p>

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>екзаменаційної сесії, результатів підсумкового контролю, балів тощо. Здобувачі можуть користуватися навчальними матеріалами з Єгипетського центру ННІФ, який, у свою чергу, відповідає за налагодження зв'язків з посольствами та допомагає у забезпеченні ОП автентичною літературою. Здобувачі мають вільний доступ до приміщень університетської бібліотеки, спортивних комплексів університету та спортивного майданчика на території гуртожитку. Заняття у спортивних секціях та у творчих студіях, як зазначили здобувачі, є безкоштовними, кількість занять та час узгоджуються з керівником секції індивідуально.</p> <p>У ЗВО створені комфортні та безпечні умови для реалізації навчання на ОП. Приміщення структурних підрозділів відповідають вимогам санітарно-гігієнічних норм, правилам пожежної безпеки (у кабінетах та коридорах встановлені датчики оперативного реагування на випадок пожежі, є вогнегасники) та проходять періодичний моніторинг контролюючими органами. Частина приміщень мають захисні споруди цивільного захисту (укриття). На випадок повітряної тривоги є можливість спуститися у метро, відстань до якого 5 хвилин від Інституту. Для здобувачів та нпп передбачені інструктажі з питань техніки безпеки перед початком роботи з технічними засобами навчання.. У разі поганого самопочуття здобувачі та працівники можуть звернутися до медичної допомоги, яку реалізує університетська клініка.</p> <p>У ЗВО надається різнопланова підтримка як здобувачам, так і нпп. Освітня підтримка здобувачів здійснюється насамперед завдяки наданню доступу до автентичних мовних матеріалів, забезпечення літературою. Інформативна підтримка у ключі освіти здійснюється через платформу Triton, де здобувачі бачать розклад занять, графік заліково-екзаменаційної сесії, рейтинг успішності. Крім того, інформаційна підтримка надається на сайті університету та на інформаційних дошках в приміщенні його структурних підрозділів, гуртожитках. Додатковим джерелом інформації про актуальні події, новини, результати проведення наукових та виховних заходів є сторінка кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу на сторінці у Facebook.</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>У ЗВО створені необхідні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. В Інституті філології наявні широкі дверні прорізи, широкі та просторі коридори, є пандуси, на першому поверсі під час огляду МТБ був показаний спеціально обладнаний туалет; є вказівники зі шрифтом Брайля, тактильні стрічки, полоси та направляючі плитки для осіб з особливими зоровими потребами; до будівель ЗВО, включаючи гуртожитки, бібліотеки, забезпечено доступні під'їзди. Серед здобувачів вищої освіти ОП «Арабська мова і література та переклад, французька мова» є здобувачка, яка має досить серйозні проблеми із зором та потребує індивідуального підходу у процесі навчання. До дівчини застосовується індивідуальний підхід роботи, до прикладу, за попередньою згодою вона здійснює запис на диктофон лекційних занять.</p> <p>Алгоритм процедури врегулювання конфліктних ситуацій продемонстровано у Положеннях про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu11_04_2022.pdf) Задля врегулювання конфліктних ситуацій в Університеті діє Постійна комісія Вченої ради з питань етики, сайт містить інформацію про заходи запобігання корупції (http://www.univ.kiev.ua/official/preventing-corruption/#p1); та протидії (http://www.univ.kiev.ua/official/preventing-corruption/#p4). У разі виникнення конфліктної ситуації здобувачі можуть звернутися з письмовою заявою до керівництва структурного підрозділу або ж за консультацією до представників Студентського парламенту. Здобувачі розповіли, про проінформовані про процедуру вирішення конфліктних ситуацій. Втім, як було зазначено кількома здобувачами та випускниками ОП, не всі написані заяви були взяті до уваги. Зокрема, здобувачі висловлюють занепокоєння щодо викладання західноєвропейської (французької) мови та подали запит на заміну викладача, проте відповіді не отримали.</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>У Відповіді ЗВО на Звіт ЕГ заклад зазначив, що "Вже розпочато роботу щодо підготовки та проведення додаткового анонімного опитування серед здобувачів щодо якості викладання західноєвропейської (французької) мови на ОП."</p> <p>Рекомендуємо у новому навчальному році вирішити питання звернення здобувачів за ОП щодо незадоволеності викладанням західноєвропейської (французької) мови на ОП.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 7. Рівень В</p>	
<p>Критерій 8 Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p>	<p>Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП визначено у частині 2, розділі 9 «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (https://bit.ly/3IUwTLn). Згідно з цим Положенням періодичний перегляд ОПП для її безперервного вдосконалення та відповідності потребам студентів і ринку праці становить один раз на 2, 3, 4 або 5 років або ж за умови ініціації чітко визначених пропозицій до змін. У Звіті ЕГ зазначено, що здобувачі, НПП, гарант та адміністративний персонал під час зустрічей з ЕГ підтвердили, що вони постійно комунікують щодо можливих змін в ОПП. Відповідно до наданих ЕГ доказів і проведених онлайн зустрічей, на засіданнях кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу відбуваються обговорення та внесення змін до навчальних планів та ОПП (враховуються опитування студентів, навчальні потреби/запити/рекомендації викладачів, заслуховуються побажання та пропозиції роботодавців).</p> <p>У Звіті ЕГ зазначено, що відповідно до зустрічей ЕГ з НПП, здобувачами та адміністративним персоналом, а також згідно з надісланими на запит ЕГ доказами, здобувачі залучаються до періодичного перегляду ОПП шляхом формальних та неформальних опитувань щодо якості викладання фахових ОК, яке організовує гарант (кожного семестру для ОК, які викладають НПП кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу) або Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень ЗВО (один раз упродовж навчального року для всіх ОК</p>	<p>В кінці II семестру 2022-2023 н.р. проведено щосеместрове опитування здобувачів не лише тих ОК, що викладають НПП кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу, а й інших кафедр, зокрема тої, яка забезпечує викладання західноєвропейської мови. Крім того, на засіданні кафедри були обговорені проблеми та питання процесу акредитації, результати акредитаційних експертиз магістерських ОПП.</p>

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>ОПП). На сайті кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу оприлюднені результати таких опитувань, організованих гарантом за останні три роки, окрім II семестру 2022 р., коли моніторинг не відбувся внаслідок початку повномасштабної війни (https://bit.ly/43xi2i1).</p> <p>У Звіті ЕГ зазначено, що ЕГ зустрілася з представниками роботодавців, які підтвердили свою зацікавленість у працевлаштуванні випускників ОПП, а також вказали на активні робочі проекти, до яких вони залучені: радник відділу Близького Сходу 5-го Територіального департаменту МЗС України В. Мартинюк, посол України в Арабській Республіці Єгипет М. Нагорний. Роботодавці, серед яких і представники академічної спільноти інших ЗВО, активно залучалися до етапу формування цілей і ПРН ОПП 2020 року, зокрема як рецензенти ОПП (відповідні рецензії наявні в матеріалах АС).</p> <p>У Звіті ЕГ зазначено, що випускники ОПП під час інтерв'ю з ЕГ підтвердили, що не залучалися до формальних опитувань щодо аналізу власного кар'єрного шляху чи забезпечення якості ОПП, однак можуть неформально (соцмережі, зокрема) спілкуватися з НПП ОПП, які допомагають із працевлаштуванням відповідно до спеціалізації.</p> <p>Внутрішнє забезпечення якості освіти у ЗВО регламентується «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (https://bit.ly/41ptj2Y). Ключовим підрозділом у здійсненні визначених політик Положення є відділ забезпечення якості освіти КНУТШ, який один раз на рік ініціює моніторинг думки здобувачів щодо якості освітнього процесу, результати якого оприлюднюються онлайн в узагальненому звіті (https://bit.ly/3ZmHKТz). До системи внутрішньої якості освіти залучені ще гарант ОПП та органи студентського самоврядування, які так само можуть бути ініціаторами відповідного моніторингу.</p> <p>ОПП «Арабська мова і література та переклад, французька мова» проходить процедуру акредитації вперше. Однак, відповідно до відомостей СО, при проектуванні ОПП було здійснено аналіз та</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>врахування проблем тих ОПП, що раніше проходили акредитаційні експертизи.</p> <p>Згідно з принципами академічної свободи, учасники освітнього процесу мають можливість впливати на забезпечення якості ОПП. НПП залучаються до створення або оновлення ОПП та її ОК, що може бути мотивовано власною ініціативою, звертанням від зовнішніх стейкхолдерів чи результатами моніторингу думки студентів щодо якості ОПП. Процедури забезпечення якості освіти регламентовані інституційно низкою положень, з-поміж яких основним є «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (https://bit.ly/3SycoaA). Відповідно до цього Положення, як пересвідчилася ЕГ, НПП отримують інформаційну та консультативну підтримку від Відділу забезпечення якості освіти у контексті моніторингу ОПП та її акредитації.</p> <p>1.Рекомендуємо залучати випускників до формальних процедур проектування ОПП 2023 року шляхом анкетування або запросити на засідання робочої групи, а також оприлюднити на сторінці кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу проєкт ОПП 2023 року з урахуванням пропозицій зовнішніх стейкхолдерів.</p> <p>2. Рекомендуємо у наступному навчальному році (2023-2024 н.р.) здійснювати щосеместровий моніторинг, організований гарантом, щодо якості всіх ОК ОПП, не обмежуючись лише тими ОК, що викладають НПП кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу.</p> <p>3. Рекомендуємо забезпечити системну публікацію на сайті кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу щорічних результатів моніторингу ОПП від Навчальної лабораторії соціологічних та освітніх досліджень КНУТШ; під час розгляду питань про результати моніторингу, перегляд та оновлення ОПП запрошувати здобувачів ОПП.</p> <p>4. Рекомендуємо включати до обговорюваних питань на засіданні кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу ті, які стосуються попередніх акредитацій інших ОП КНУТШ.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 8.</p>	

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	Рівень В	
Критерій 9 Прозорість та публічність	<p>Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf; Порядком вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf; Положенням про гаранта освітньої програми в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка http://senate.univ.kiev.ua/?p=1678; Правилами внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Усі нормативні документи є розміщеними на сайті ЗВО, знаходяться у відкритому доступі для доводяться до відома учасників різними каналами комунікації (через кураторів, студентське самоврядування, вчері ради, засідання кафедри).</p> <p>Інформацію щодо ОП можна знайти за наступним покликанням у відкритому доступі на сайті ННІФ, у розділі «Освітні програми»: https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/bak-opusy-op-taproh-nd/035-060-b-aml/.</p> <p>Заінтересовані особи, у тому числі стейкхолдери, можуть залишати свої враження та коментарі на офіційній сторінці кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу у Facebook (https://www.facebook.com/eastdepartment.knu). Залишати відгуки можна і надсилаючи їх на електронну скриньку Гаранта ОП https://philology.knu.ua/struktura-if/kafedry/kafedra-mov-i-literatur-blyzkohoskhodu/spivrobotnyky/velychko-mp/</p> <p>Сайт ЗВО дає можливість своєчасно ознайомитися із освітньою програмою, включаючи цілі, прн, основні та вибіркові ОК. Уся інформація є відкрита, доступна та добре структурована. Поруч із інформацією про ОП є також опубліковані результати опитування здобувачів та випускників ОП для кращого сприйняття та розуміння ОП</p>	<p>Дякуємо за аналіз.</p>

Критерій	Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>абітурієнтами. https://philology.knu.ua/osvitni-prohramy/bak-opysy-op-ta-proh-nd/035-060-b-aml/</p> <p>Рекомендуємо продовжувати позитивну практику прозорості та публічності інформації для усіх зацікавлених сторін про освітній процес у ЗВО.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 9. Рівень В</p>	